

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonáság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítótűzben, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakít-suk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépnünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehezkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédeket tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg — azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhozatról, és ettől az örök kárhozattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

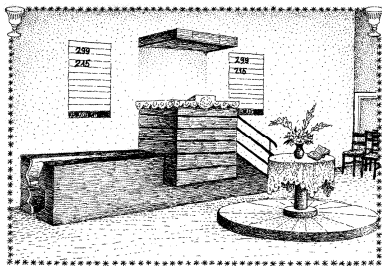
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

HALOTTAK NAPJÁN

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradtságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítótűzben, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépnünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg – azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhözatról, és ettől az örök kárhözattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

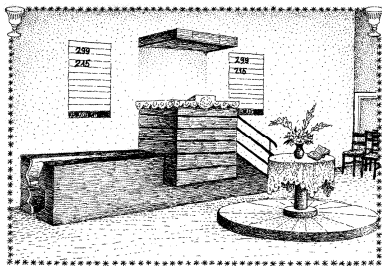
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világgosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonáság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítóúton, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépniünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehezkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldőlt, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg – azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhozatról, és ettől az örök kárhozattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

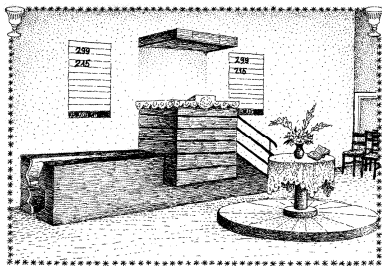
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítótűzben, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépniünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg — azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhozatról, és ettől az örök kárhozattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

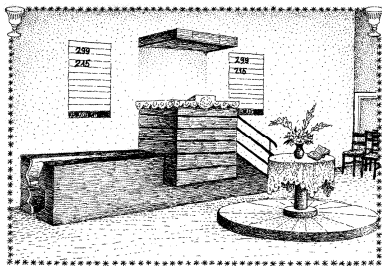
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világgosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradtságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítóúton, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépniünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt láatsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békeesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltsse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békeessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg — azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhozatról, és ettől az örök kárhozattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

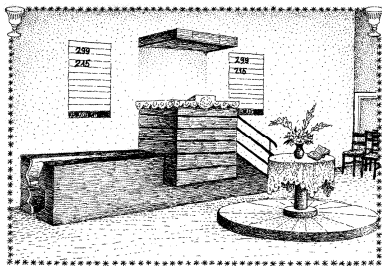
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világgosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

HALOTTAK NAPJÁN

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonáság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítótűzben, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépniünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt láatsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy sohasem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg – azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhözatról, és ettől az örök kárhözattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

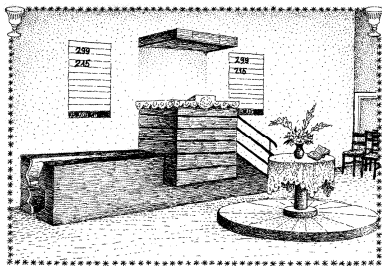
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

HALOTTAK NAPJÁN

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítótűzben, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépniünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédeket tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg – azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhozatról, és ettől az örök kárhozattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

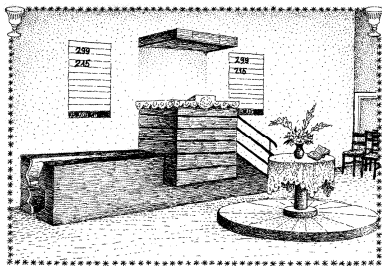
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezél-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítóútzben, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakít-suk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépnünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédeket tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg — azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhözatról, és ettől az örök kárhözattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

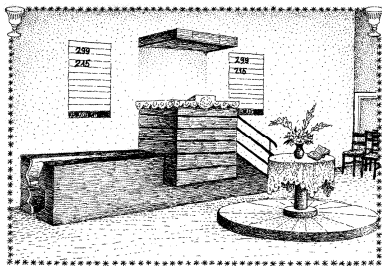
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világgosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítóúton, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépnünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy soha sem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg — azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhozatról, és ettől az örök kárhozattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának még Mártának mondott Betániában: „Aki hisz én bennem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

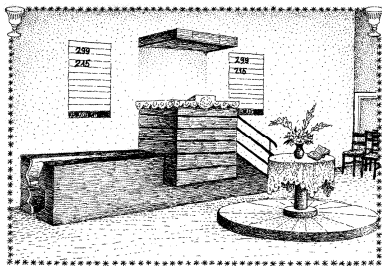
Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK

**Pasarét, 2006. november 2.
(csütörtök)**

Cseri Kálmán

HALOTTAK NAPJÁN

Alapige: ApCsel 5,1-11

Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, és árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette.

Péter azonban így szólt: „Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották. Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették.

Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történetről. Péter megkérdezte tőle: „Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?” Ő így felelt: „Úgy van, ennyiért.” Péter erre így szólt hozzá: „Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.” Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Imádkozzunk!

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk és valljuk, hogy te vagy életnek és halálnak, élőknak és holtaknak teljhatalmú Ura. Áldunk azért, mert ide a halál birodalmába elhoztad azt az életet, ami felett nincs hatalma semminek és senkinek.

Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és akinek veled a hit által kapcsolata van, az kapja tőled ezt az elvehetetlen, teljes, örök életet. Könyörülj rajtunk, hogy mindannyian ezek közé tartozzunk.

Kérünk, hogy te szöld most nekünk az élet evangéliumát. Vedd el fáradságunkat, ajándékozz meg nyitott szívvel, és Szentlelked igazítsa ki minden esetleges tévedésünket, pótolja ki minden hiányunkat, erősítsd benned való hitünket a te igéddel.

Ámen.

Igehirdetés

Kevesen tudnák megmondani, hogy miért nevezik ezt a napot minden évben halottak napjának, miért alakult ez ki, ünnep ez vagy nem ünnep, miért következik ez közvetlenül az úgynevezett mindenszentek napja után, és legfőképpen, hogy miért kapcsolódott évszázadok alatt ehhez olyan sok ostobaság, babonaság, bibliaellenes szokás, Isten igéjétől teljesen távol álló, vagy azzal egyenesen szembenálló hiedelem, tanítás és gyakorlat.

Mondok néhány példát, hogy ki mit gondol erről a napról, és mi-minden fűződik ehhez.

Tegnap reggel a rádióban valaki így nyilatkozott: ő minden esztendőben ezen a napon, de egyébként is, ha évközben kimegy a szerettei sírjához, visz oda egy kis süteményt, meg egy kis üveg bort. Aztán hozzátette: igaz, hogy tudja, hogy a süteményt a madarak eszik meg, a bort meg valamelyik esztendőben ő itta meg, mert olyan hideg volt, annyira fázott. De azért ő ezt a szokást továbbra is gyakorolja.

Miért? Kinek viszi a süteményt meg a borocskát, ha ő nem issza meg és nincs olyan hideg? Ezekre a kérdésekre nem igen szoktak tudni válaszolni az emberek.

Valaki elmondta egyszer, hogy amióta a férje meghalt, a gyermekeit arra tanítja, hogy írjanak naplót apukának, és amikor kimennek a temetőbe, ott hagyják a kis papírokat a sírján, hadd olvassa el.

Én együttéreztem vele a gyászában, de megkérdeztem, hogy komolyan azt gondolja: ott van apuka, ott van a férje abban a sírban? Igazat mond a gyerekeknek, amikor azt mondja: vigyétek apukának a naplót?

Az egyik napilapban most halottak napja kapcsán egy plébános így nyilatkozott: „Halottak napján megszűnik a határ élők és holtak közt. Egyek vagyunk, akik már odaát vannak, akik a tisztítóúton, és akik még élnek.”

Mire lehet alapozni ilyen megállapítást? Van erről szó a Bibliában, hogy megszűnik a határ? Jézus Krisztus éles határt mondott élők és holtak között, és óvott minket, élőket attól, hogy bármilyen kapcsolatot akarjunk tartani az elhunytakkal.

Egy másik újság azt írja, hogy mennyire megnyugtatja az embereket az a tudat, hogy ha meghalnak, lesznek, akik imádkoznak értük, és kialakult egy ilyen szolgáltatás, hogy a rózsafüzér társulatok imaszolgáltatásait igénybe lehet venni már most, életünkben is.

Egyre többektől hallom, hogy itt is hódít most már ez az ősi kelta babona, amit az Egyesült Államokból importáltak, halloween-partikat tartanak egyre többen.

Kérdezem: miért, mert szeretem tudni, hogy valaki valamit miért csinál, mi az oka és mi a célja? Nem tudjuk, így szokás, mások is csinálják. Egy valaki adott rá tudományos magyarázatot, hogy meg kell barátkoztatni a gyerekeket a halállal és a démonokkal. Aki tudja, hogy mit jelent ez a mondat, annak a hideg végigszalad a hátán, és az esetleg megkérdezi az illetőt, hogy ő tudja-e, mit beszél.

Nagyon érdekes az is, ha megkérdezzük: miért gyújtanak ilyenkor mécseket meg gyertyákat a sírokon, mások esetleg még az ablakokban is?

Két általános válasz szokott erre lenni. Az egyik így hangzik: azért, hogy ha egy kiszabadult lélek eltévedne, visszataláljon. A másik válasz: hogy távol tartsuk a lelkeket magunktól, mert azok a sötétben szeretnek lenni, a világosságba nem lépnek ki. A gyertya ég az ablakban nem jön haza a hazajáró lélek.

Ennek megint mi az alapja, és miért mondja valaki ezt, másik az ellenkezőjét? Valami elképesztő összevisszaság, sötétség, homály és félhomály uralkodik a fejekben és a szívekben, ha életről és halálról, élőkről és holtakról van szó.

Azért gondoltam arra, hogy legyen ma este erről szó, mert azt remélem, mindannyiunk számára egyértelmű, hogy a reformáció szó azt jelenti, hogy visszaalakítás, vagyis ami deformálódott, Isten igéjétől eltér, azt visszaalakítjuk Isten igéjéhez. Mit tanít nekünk Isten igéje életről és halálról, élőkről és holtakról? Mert Isten meg akar őrizni minket attól, hogy a spiritizmusnak ezekkel az áttételes és közvetett formáival megfertőzzük magunkat és gyermekeinket, mert amiről itt szó volt, az mind a spiritizmusnak valamilyen formája. A Bibliából megtudhatjuk, hogy miért életveszélyes a spiritizmus, a halottakkal való kapcsolatkeresésnek bármilyen formája a számunkra, és miért óvja Isten attól az övéit.

Mit tanít nekünk a Szentírás életről, halálról, élőkről, holtakról? Nem lehet erről húsz perc alatt úgy beszélni, hogy mindenre kiterjedjen, de a legfontosabbakat hadd említsem meg.

A Biblia rendkívül józanul és egyszerűen tanít minket arra, hogy a halál természetes módon hozzátartozik az élethez. Aki egyszer megszületett, az biztosan tudhatja, hogy egyszer meg fog halni, ha csak azt megelőzően Jézus Krisztus vissza nem jön ítélni élőket és holtakat. Egyébként, aki a világra jött, az számolhat azzal, meg az őt szeretők is számolnak azzal, hogy egyszer ki is lépünk ebből a világból, mégpedig ugyanúgy nincstelenül, mint ahogy ide beléptünk.

Mégis nagyon sokan meglepődnek ezen a tényen, tiltakoznak ellene, nem akarnak belenyugodni, nem akarják tudomásul venni, holott aki a Biblia józanságával gondolkodik, az tulajdonképpen csendes készenlétben van a tekintetben, hogy előbb-utóbb ki kell innen lépnünk, előbb-utóbb elválnunk szereteteinktől is, mert ez az élet rendje.

Nem beszélve arról, hogy azt sem vesszük komolyan, hogy Isten csak egy időre ajándékoz minket egymásnak. Isten ajándéka az, hogy nem egyedül kell élnünk, hogy vannak, akik szeretnek, vannak, akiket szerethetünk, de ez egy ideig tart, ez nem örökké tart. Ezzel megint józanul számolnunk kellene.

Egyszerűen komolyan kellene vennünk azt, amire az a középkori szerzetesrend figyelmeztette a tagjait, hogy ha a két tenyeredet megnézed, két nagy M-betűt látsz benne azért, hogy *memento mori!* Gondolj arra, emlékeztess magadat arra, hogy egyszer meg fogsz halni. Nem kell nekünk a tenyerünket nézegetnünk, meg vizsgálgatni, hogy minden része megvan-e az M betűnek, de ez a figyelmeztetés azért elgondolkoztató. Nem kell ettől rettegni, nem ennek a félelmében kell eltölteni azt a néhány évet vagy évtizedet, amit kapunk. Csak nem szabad elfeledkeznünk, hogy volt kezdete a földi életünknek, és lesz vége. A mienknek is, meg a szeretteinkének is. És amikor ez bekövetkezik, akkor ez ne találjon készületlenül minket, és ne rémüldözzünk, hisztériázzunk, amikor el kell engedni egymás kezét.

A Biblia erről is beszél, hogy amíg itt lehetünk együtt, addig szeretettel fogjuk egymás kezét, amikor pedig Isten valakinek az idejét befejezi, akkor engedjük el egymás kezét. Az a bajunk, hogy egyiket se csináljuk. Azt se, hogy szeretettel fogjuk, hanem ehelyett ökölbe szorítjuk, verekszünk, meg kicsavarjuk a kezéből azt, ami az övé.

Az Ezékiel 16-ban olvassuk ezt a szép kifejezést. Isten mondja: „Nem fogtad meg a szegénynek és szűkölködőnek a kezét, amíg lehetett volna.”

Addig fogjuk szeretettel egymás kezét, amíg lehet, tudva azt, hogy egyszer ennek vége lesz. Ez nem rettenetes tragédia, ez ugyanúgy az élettel jár, mint ahogy velejár a születés.

A legtöbbször ez nagyon fáj, ha az a kapcsolat szoros és mély volt, hosszú és tartalmas, akkor nem túlzás, amit mondani szoktak az ilyen emberek: úgy érzem, mintha amputálták volna egy tagomat. Nekünk együtt kell éreznünk azokkal, akik elveszítik a hozzátartozójukat és meg kell tanulnunk, mint keresztény embereknek sírni a sírókkal. De ezzel akkor is, mint természetes jelenséggel számolnunk kell.

Jézus is sírt Lázár sírjánál, mert átérezte, hogy mit veszítettek a testvérei. De Ő ott is úgy volt jelen, mint akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. És így van jelen minden benne hívőnek az életében is.

A gyász néha nehéz teher. De mi könnyíti meg? A Biblia három olyan dolgot is említ, ami a hívő embernek nemcsak elviselhetővé teszi, hanem megkönnyíti.

Az egyik az, hogy ha az, aki elment az Úr Jézus tanítványa volt, akkor neki most sokkal jobb. Akkor is szabad sírni, de akkor tudjuk, hogy magunkat siratjuk, nem őt. Ő jól járt. Pál apostol azt mondja: „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb.” (Fil 1,23).

A másik az, hogy Isten a benne hívőket előre megvigasztalja. A 2Kor 7,4-ben van ez a súlyos mondat. Pál apostol iszonyatos szenvedései, veszteségei között írja ezt le. „... tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságuk ellenére csordultig vagyok örömmel.”

Tele vagyok vigasztalódással ... ez azt jelenti, hogy Isten előre megvigasztalja a benne hívőket. A hívő ember nem a hirtelen támadt gyászában kapkod egy kis vigasz után, ahogy mondani szokták. Isten nem egy kis vigaszt ad az

övéinek, hanem előre megtölti a szívüket vigasztalódással, hogy amikor arra szükség lesz, ott legyen készen a Krisztusban megtalált vigasztalás, reménység, békesség.

A harmadik, ami erőt ad, hogy a hívő embereket az jellemzi, hogy sohasem úgy kapcsolódnak azokhoz, akiket nagyon szeretnek ezen a földön, hogy az az illető lesz a mindenük. Képpel kifejezve nem mind a két lábukkal az emberi kapcsolatokon, közösségeken állnak, hanem a hívő ember az egyik lábát megvetette egyszer és mindenkorra a Krisztussal való közösségen és ez nem rendül meg soha. És amikor a másik lába alól kihúzzák a talajt, akkor nem esik össze, mert akkor annál inkább ránehézkedik arra a lábára, amelyik alatt biztos a talaj, amit soha nem húznak ki, mert Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő örökkévaló szövetséget köt a benne hívőkkel, nem ideig valót, mint ahogy szereteteinkkel. Ezért nem roppannak össze a hívők a súlyos gyász terhe alatt sem, mert még inkább ránehézkednek az egyik lábukra, és megtartja őket az a Krisztus, aki nem változott.

Ezért nagyon sokat mondó egyik énekünknek az sora, hogy az „úrt Ő töltse ki.” Minden ember életén egy nagy úr támad, amikor elveszít valakit, akit nagyon szeretett. De ezt Jézus kitöltheti. Az egyik lábam alól kiszaladt a talaj, de mégsem esem össze, mert átmenetileg a másikra nehézkedem még inkább, és az megtart, aztán majd megmutatja az Úr, hova tegyem a másik lábamat is. Mindenesetre az úrt Ő ki tudja tölteni, és ez a hívők életében nagyon sokat jelent.

Hadd említsem meg röviden azt is, hogy a legtöbbször egy-egy gyászesetnél lelkiismeret-furdalásuk van az itt maradottaknak. Nem tettem meg mindent érte, még kellett volna egy orvosnak szólni, későn intézkedtem, nem szerettem olyan türelmesen, ahogyan kellett volna stb. Ez tipikusan olyan vád, amit már nem lehet rendezni. Amit azzal kapcsolatban mulasztottunk el, aki már elhunyt, nem tudjuk pótolni. Nem tudjuk megbeszélni, nem tudunk bocsánatot kérni sem, és akkor mi lesz? Akkor az lesz, hogy ki ehhez, ki ahhoz az álmegoldáshoz folyamodik. Megpróbálja lenyomni a tudatalattiba. Van, aki borba fojtja, van, aki védőbeszédet tart maga mellett, hogy azért az nem volt olyan könnyű, mert tulajdonképpen mindent megtettem. Nem mindent, de majdnem mindent. És akkor jön az összevissza beszéd és védekezés. Holott Isten ígéje mutat nekünk egy királyi utat.

Egészen bizonyos, hogy mindnyájan elkövettünk mulasztást azokkal szemben, akik már nincsenek közöttünk. Meg egyéb bűnöket is, amikért már nem tudunk tőlük bocsánatot kérni. De Istentől tudunk! Mit tanít a Biblia a bűnbocsánatról? Ha engem valóban bánt valami, és az bűnné lett, akkor azt mondjam el annak, aki egyedül tudja jogerősen megbocsátani, és ez az élő Isten. Akkor legyen abból bűnvallás, és ne a büntudatot cipeljem magammal. Mondjam ki Istennek, és higgyem azt, hogy erre is van bocsánat, és békessége lesz az embernek.

Arról is beszél a Szentírás, hogyan viszonyuljunk a halottainkhoz. A Második Helvét Hitvallás biblikus józansággal mondja, hogy tisztességgel temes-

sük el őket, és utána engedjük át annak az Úrnak, akiéi. Tisztességgel eltemetni és elengedni a kezüket. És utána, ha eszünkbe jutnak? Akkor Isten iránti hálaival emlegetjük őket. Azt írja a Zsidókhoz írt levél: ha hívők voltak, kövessük a hitüket, és szolidan tartsuk rendben a sírjukat. De nincs halott-kultusz, nincs temető-kultusz annak az életében, aki a Bibliát komolyan veszi, és semmilyen kapcsolatot nem óhajt keresni és tartani a halottakkal. Ez a Biblia világos tanítása.

Azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt egymás után két ember meghal a Biblia leírása szerint, és itt van leírva, mit csinálnak velük. Kiviszik és eltemetik. Még csak beszéd sincs. Ez később alakult ki, hogy legyen az igehirdetés alkalma, az meg utána kialakult, hogy legyen az a halott dicsőítésének az alkalma. Mondjunk el róla minden szépet, amit cselekedett és nem jellemző rá. Aztán ezek a szobanagyságú kripták, amik készültek. Aki igazán gyászol, az naponta kijár a halottjához. Gyere kisfiam, kimegyünk nagyapádhoz. Tényleg a nagyapához mennek? Ezt szeretném mindenkitől megkérdezni. Kimegyünk nagyapád sírjához. Ez felel meg a valóságnak, a másik az hazugság.

A Prédikátor 12,7-ben azt olvassuk, hogy amikor valakinek befejeződik a földi élete, a por megtér a porhoz, a lélek pedig megtér Istenhez, aki teremtette azt. Ez történik. Az többé már nem úgy a nagypapa, ahogy ott van a hantok alatt. Inkább erre a biblikus józanságra kellene a gyermekeket szeretettel nevelnünk. Nem baj, ha kijönnek ők is, még az sem baj, ha elhangzik egy imádság a sírnál, de nem a nagypapához, hanem az élő Istenhez. Mert ezt Jézus megint megmondta: „Az Urat, a te Istened imádd, és csak neki szolgálj.” És ha mi Isten ígéje szerint reformált gondolkozású emberek vagyunk, akkor a gyakorlatunknak is olyannak kell lenni minden tekintetben. Nem nehéz dolog ez, mert Isten ígéje gyakorlatias és világos segítséget ad ebben a kérdésben is.

Arról is, hogy miért nem imádkozunk a halottainkért. Mert ha ők Jézus Krisztusban hittek, akkor semmit nem kérhetünk már a számukra. Övék a teljesség. Minek imádkozni? Ha pedig nem hittek, akkor már nem változtathatunk a sorsukon, mert az örök sorsa mindenkinek a halál pillanatában eldől, és ezen nem lehet változtatni. Ezt tanítja nekünk a mi megváltó Urunk Jézus Krisztus. Aki úgy hallgatja Őt, hogy igazat mond, az törli az agyából ezeket a téveszméket, amiket belénk táplált a Biblia nélkül felnövő, Isten nélkül gondolkodó közgondolkodás. Mi pedig szeretettel és türelmesen világosságra segítjük azokat, akik ebben a félhomályban és sötétségben vannak.

Nem viszünk enni a halottainknak, mert nincs rá szükségük, nem próbáljuk megidézni őket, mert nem őket idézi meg az, aki démoni erővel tud szellemeket idézni, hanem démonokat idéz meg. Ezt komolyan gondoljuk, hogy Istennek egy megváltott gyermekét zavarhatja az örökkévalóságban egy földön élő ördögi tulajdonságokkal rendelkező ember? Boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg – azt olvassuk. Ők már az örök boldogságban vannak, ha az Úrban haltak meg.

Még arra nézve szeretnék valamit mondani, hogy egészen igeellenessé váltak a temetési szokásaink is. Nemcsak apró szokások, amiket most talán jobb,

ha nem is említék, de az első keresztyének, így temették el halottaikat, ahogy itt olvastuk. Jézust hogy temették el? A szokás szerint egy lepedőbe becsavarták, betették a sírüregbe, és elzárták a bejáratot. Ezzel be volt fejezve minden. Semmi további folytatás nem volt. Se virágot nem vittek oda, se mécsest nem gyújtottak. Se nem nyitogatták ki időnként. Azért ékelték be olyan gondosan, hogy véletlenül se menjen oda be senki, már csak egészségügyi okokból se. Ezért voltak nagy gondban az asszonyok: ki hengeríti el nekik a követ, mert ilyet még nem láttak, hogy ahova odahengerítették, onnan elhengergessék, s ők azzal nem is bírtak volna.

Egyáltalán nem véletlen, hogy egy bibliai világossággal gondolkozó és élő ember, Kálvin János, határozottan elrendelte, hogy jeltelen sírba temessék el. Nehogy már búcsújáró helyé váljék az ő sírja. Nem is tudjuk, hol van eltemetve. Miért kellene tudni? Aki az Úr Jézusban hitt, az ott van Ónála, várja az Ő dicsőséges visszajövetelét, és ezzel együtt a feltámadást. Annak elrendeződött az örök sorsa. Ott elrendeződött már, amikor itt a földi életben Jézus hívására igent mondott. Ezért mondja az Úr: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy az ítéletre, mert már átment a halálból az életbe.” És ezen nem változtat az sem, hogy egyszer utolsót dobban a szíve, és lefognak a szemét. Ő ott van az életben, az Úr Jézusnál.

Ez a bibliai józanság torzult el fokozatosan, így alakult ki az, hogy a vezérrel együtt eltemették a lovát. A háziasszonnyal együtt az edényeit. A lelkészt a palástban temetik el és Bibliát tesznek a hasára. Lesz arra szüksége? Nem az élőknek lenne szüksége az élő igére, hogy forgassák és olvassák salátává a gyerekei, unokái, dédunokái azt a Bibliát? Nem a pénz nélküli, kódis lelkésznek kellene adni azt a palástot? Mint ahogy Jóó Sándor, a gyülekezet első pásztora rendelkezett a halála előtt: „Adjátok egy szegény teológusnak a palástomat”. Ilyen eszébe sem jutott, hogy palástban temessék el. De az eszébe jutott, hogy semmiféle beszéd ne hangozzék a temetésén, csak a következő igéket olvassák fel — és akkor gyönyörű igeszakaszokat rendelt el, amik mind az Úr Jézus feltámadásáról, a vele való találkozásról, a bűnbocsánat örömhíréről szóltak. Az ilyen ember Isten igéje szerint reformált gondolkodású, aki a gyakorlatba is ezt átviszi, mert egy végrendelettel nem mer senki vitatkozni.

Nagy tanácskozás volt, hogy azért mégis kellene valami beszédet mondani. És a gondnok határozottan azt mondta: itt van a végrendelet. Ebben az van, hogy a mindenkori pasaréti segédlelkész olvassa fel ezeket az igéket. És gyönyörű volt az a temetés — ha lehet temetés gyönyörű, mert a láthatatlanokra irányította a figyelmünket. Jézusra irányította a figyelmünket. Nem a halotról volt szó, hanem arról a Jézusról, aki szeretett minket és önmagát adta érettünk.

Meg lehet azt valósítani, hogy Isten igéje szerint gondolkozva, Isten igéje szerint rendezzük be az életünket is, készítsük elő a halálunkat, és legyünk készek arra, hogy egyszer még mi is meg fogunk halni, ha az Úr Jézus előbb vissza nem jön. Akkor meg egy szempillantás alatt átváltozunk.

Egyelőre csak ennyit. Ha Isten segít, majd vasárnap folytatjuk. Vegyük ezt komolyan, vagy gondoljuk végig legalább, hogy a halál természetes velejárója

HALOTTAK NAPJÁN

az életnek. Meg kell tanulnunk szeretettel fogni egymás kezét, amíg azt tehetjük, aztán elengedni egymás kezét, amikor Isten így rendelkezik. Ne éljen senki az önváddal egy életen át, van bűnbocsánat, és ezt komolyan vehetjük. Az űrt, ami a gyászban támad az életünkön, Jézus ki tudja tölteni, és tud adni gyógyulást arra a sebre, ami ilyenkor támad.

Egy hívó keresztyén ember egyszerű temetést rendez. Nem a halottat dicséri, hanem az élő Krisztusról beszél. Nem ismeri a temető-kultuszt, de rendben tartja a sírt. Tud kegyelettel gyászolni, de nincs halott-kultusz az életében. Komolyan vesszük Jézus tanítása alapján, hogy örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldőlt, és ezen változtatni nem lehet.

A Biblia nem tud purgatóriumról, de tud örök üdvösségről és örök kárhözatról, és ettől az örök kárhözattól akar minket megmenteni a mi Megváltónk. De csak ebben az életben lehet átlépni a halálból az életbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségre. Erre kell felkészülnünk. Egyébként pedig tudhatjuk azt, amit Jézus Máriának meg Mártának mondott Betániában: „Aki hisz énbenem, ha meghal is, él az.” És ebben a földi életben is csak az él igazán, aki hisz Őbenne.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert feltámadásoddal mint utolsó ellenséget, legyőzted a halált. Köszönjük, hogy azt az életet, ami a tiéd, szétosztod a benned hívők között.

Köszönjük, hogy te magad vagy a feltámadás és az élet, és aki benned hisz, ebből az életből kap. Ajándékozz meg minket ezzel, kérünk.

Ajándékozz meg kegyelmesen a te igédnek a józanságával. Hadd tudjunk mindenről úgy gondolkozni, ahogy te tanítod azt nekünk, a magunk érdekében.

Taníts meg minket nagy szeretettel és türelemmel továbbvinni azt a világgosságot, amit tőled kapunk. Taníts minket vigasztalni gyászolókat. Taníts minket józanítani homályos elméjűeket. Reménységet adni kétségbeesett embereknek. Töltsd meg a mi szívünket is élő reménységgel, tőled kapott békességgel. Taníts meg túllátni a láthatókon, hogy komolyan vegyük a láthatatlanokat, téged magadat, és ígéreteidet.

Ámen.